

УДК 340.1

Тарас Гарасимів

доктор юридичних наук, професор,
заступник директора з наукової та міжнародної діяльності
Навчально-наукового Інституту права,
психології та інноваційної освіти
Національного університету “Львівська політехніка”,
професор кафедри теорії, історії та філософії права
Garasumiv_@ukr.net

ПРАВОВА МОДЕЛЬ ПАРТНЕРСТВА СУДОВОЇ ВЛАДИ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

<http://doi.org/10.23939/law2020.26.048>

© Гарасимів Т., 2020

Особливої актуальності набуває пошук моделі взаємодії судової влади та інститутів громадянського суспільства, яка здатна забезпечити партнерські відносини між державою та її громадянами, стимулювати громадянську активність і, у результаті, гарантувати підвищення авторитету та довіри до судової влади. Відтак, проаналізовано особливості взаємодії органів судової влади та інститутів громадянського суспільства й охарактеризовано на основі наукових напрацювань зарубіжних і вітчизняних дослідників правову модель партнерства.

Дослідження форм взаємодії судової влади та інститутів громадянського суспільства, які забезпечують участь громадян у суспільно-політичному житті, транспарентність і відкритість влади є важливим механізмом становлення правової держави й формування інституту демократичної громадянськості.

Ключові слова: громадянське суспільство; судова влада; інститути громадянського суспільства; правова держава; модель взаємодії судової влади та інститутів громадянського суспільства.

Постановка проблеми. Формування та розвиток громадянського суспільства суверенної національно-демократичної держави Україна – імператив її успішного розвитку. Правову державу як основу демократичної неможливо побудувати без розвиненого громадянського суспільства, водночас громадянське суспільство не може існувати без правової держави. Характерологічною особливістю сучасного реформування є запровадження концепції сервісної держави, в якій влада, зокрема судова, постає інструментом служіння людині.

Безумовно, становлення незалежної та неупередженої судової системи неможливе без довіри громадян до судових процесів і рішень, без підтримки інститутів громадянського суспільства, що сприятиме виробленню оперативного зворотного зв'язку між державою та соціумом. Відтак, особливої актуальності набуває пошук моделі взаємодії інститутів громадянського суспільства та судової влади, яка здатна забезпечити партнерські відносини між державою та її громадянами, стимулювати громадянську активність і у результаті, гарантувати підвищення авторитету та довіри соціуму до судової влади.

Аналіз дослідження проблеми. Проблемі функціонування органів судової влади та інститутів громадянського суспільства присвячено достатньо велику кількість наукових праць, які заклали фундамент у дослідження обраної проблематики. Безпосередньо питання взаємодії органів судової влади та інститутів громадянського суспільства досліджували: Д. Баронін, М. Булкат, М. Вільгушинський, Л. Вінокурова, С. Гладій, В. Городовенко, П. Каблак, І. Марочкін, Л. Москвич, Л. Наливайко, О. Овсяннікова, В. Олійник, С. Прилуцький та ін.

Втім, незважаючи на значну низку наукових робіт зарубіжних й вітчизняних дослідників, присвячених проблемам судової влади та громадянського суспільства, більшість аспектів їх взаємодії залишаються доволі дискусійними. Окрім того, у глобалізованому світі реалії громадянського суспільства динамічно змінюються, що вимагає щоразу нового теоретичного осмислення особливостей цих трансформацій. У наукових розвідках вчених практично не висвітлено типологічних ознак української моделі демократичних перетворень, зокрема в контексті взаємовпливу судової влади та громадянського суспільства. Все це ми можемо сфокусувати в корисний результат – вироблення моделі позитивної взаємодії органів судової влади та інститутів громадянського суспільства.

Метою статті є проаналізувати особливості взаємодії органів судової влади та інститутів громадянського суспільства й охарактеризувати правову модель партнерства.

Виклад основного матеріалу. Формування громадянського суспільства та правової держави висуває низку проблем, які необхідно вирішити у процесі реалізації судово-правової реформи. Визначальними завданнями цієї реформи є підняти соціальний престиж суду, зробити його незалежним як надійний гарант прав кожної людини та забезпечити справедливе правосуддя. Як слушно зауважує В. Четвернін, “основні механізми саморегулювання громадянського суспільства – це вільний ринок (економічний механізм), політична свобода і вільний доступ до незалежного правосуддя (юридичний механізм)” [1, с. 628].

В Україні, яка обрала громадянське суспільство одним зі стратегічних пріоритетів суспільного розвитку, актуальним є формування сильної та незалежної судової гілки влади, здатної швидко й ефективно реагувати на всі суспільні потреби, задовольняти інтереси громадян, забезпечуючи справедливе правосуддя. З метою оперативної реалізації судової реформи постає об’єктивна необхідність пошуку модусів підвищення ефективності взаємодії між органами судової влади та інститутами громадянського суспільства. Конструктивний вплив громадянського суспільства, зокрема, й виконання ним контрольної функції, має стати потужним каталізатором цього процесу та гарантією дотримання відповідних міжнародних стандартів.

Беручи до уваги складні умови перехідних економічних відносин й модернізацію публічної влади, можемо стверджувати, що становлення незалежної та дієвої судової влади в Україні неможливе без прямої та активної ролі соціуму. Отже, зміцнення громадянського суспільства має передбачати безпосередню участь громадян у політичному житті держави та організації відповідальної судової влади [2, с. 245–246].

У правовій державі суди покликані встановлювати та підтримувати атмосферу законності й правопорядку, виступати своєрідним арбітром між державою і людиною, а також певною мірою – між різними гілками влади [3, с. 58]. Отже, судова влада, будучи інтегрованою в державний механізм, здійснює функцію посередника в соціальних конфліктах між учасниками суспільного життя та являє собою достатньо ефективний засіб їх розв’язання. У цьому вбачається визначальна соціальна цінність правосуддя та головна причина “конституювання” інститутами громадянського суспільства судової влади. Водночас, судова влада та інституції громадянського суспільства як обов’язкові системні компоненти правової держави мають причинно-наслідковий зв’язок, що виступає об’єктивною умовою їх ефективного функціонування. У державі, в якій відсутня громадянська ініціатива, не може бути незалежної судової влади, а нігілістичні настрої масової

свідомості щодо легальних (правових) форм задоволення власних потреб й захисту інтересів знищують об'єктивні основи існування судової влади [5, с. 243]. Отже, розвиток одного феномену є неможливий без адекватних змін іншого, що загалом забезпечує їх еволюцію та сприяє утвердженню правової держави.

Ступінь самостійності, незалежності й авторитету судової влади визначається рівнем правосвідомості та правової культури суспільства, його історичними особливостями, традиціями, пануванням тоталітарної або правової державності. Як справедливо зазначають Л. Наливайко та В. Олійник, в Україні існує значна демократична спадщина при тонкому прошарку демократичних традицій, і тому лише на сучасному етапі становлення правової держави можемо говорити про створення реальних основ демократизму. Відтак видається, що основне завдання при дослідженні судової влади, її ролі у розвитку громадянського суспільства в нашій державі полягає в пошуку та реконструкції тих демократичних принципів, які покладено в основу національної правової культури і можуть бути розвинені у процесі позитивної взаємодії органів судової влади та інститутів громадянського суспільства [3, с. 58]. Адже і становлення незалежної судової влади як обов'язкової ознаки правової держави, і розвиток інститутів громадянського суспільства мають спільну місію – зміну поведінки соціуму, які передбачають елімінацію поширених стереотипів масової правосвідомості щодо соціальної активності людей.

Важливою проблемою у період становлення та розвитку правової держави, формування громадянського суспільства є проблема сутності судової влади і гарантій забезпечення її незалежності. Позаяк, саме незалежність судової влади України загалом та суддів зокрема є однією з вагомих демократичних засад суспільства, реалізація якої – необхідна умова побудови правової держави. Функціонування самостійної й авторитетної судової влади, яка відповідає європейській системі цінностей та стандартам захисту прав людини, є визначальною передумовою існування демократичного суспільства, що керується верховенством права.

Світова практика сучасних демократичних країн показує, що судова влада – це результат політичного компромісу, який досягається між законодавчою та виконавчою владою. Синхронно незалежна судова влада – це результат компромісу, що досягається між державою та громадянським суспільством. Адже, саме за допомогою відповідних інститутів громадянського суспільства запобігають й не допускають виключної підлеглості судової влади державі в особі її органів чи посадових осіб. С. Прилуцький, шукаючи балансу між державою та громадянським суспільством, вважає, що спільний компроміс між ними у питаннях організації судової влади та здійснення правосуддя здійснюється, передусім, у формі громадського контролю. Зокрема, суспільство має реалізовуватися через відповідні механізми організації суддівського корпусу внаслідок безпосередньої участі представників громадськості (присяжних). Рівнозві між суспільством та державою повинна сприяти адвокатура як незалежний правозахисний інститут громадянського суспільства, що має виступати важливою опорою судової влади. Окрім того, громадський контроль над судовою владою має здійснюватися через відкритість правосуддя (гласність та відкритість судочинства), доступність засобів масової інформації до судової інформації та її об'єктивне висвітлення [5, с. 236].

Зосереджуючи увагу на проблемах налагодження взаємодії громадськості та судової влади, слід вважати аксіомою те, що необхідною умовою є транспарентність судової влади. Більшість вчених вважають, що транспарентність є однією з основних засад усіх гілок влади, яка забезпечує розвиток демократії, громадянського суспільства в сучасному світі. Транспарентність як засадниче поняття в тісному взаємозв'язку поєднує декілька категорій, таких як: прозорість, відкритість, гласність, доступність, громадську участь тощо, які визначають форми та способи функціонування державної влади у демократичній державі.

Для нас з цієї позиції важливо зауважити, що відсутність хоча б одного з перелічених компонентів принципу транспарентності не дає змоги забезпечувати ефективність судової влади як інструменту демократії. Транспарентність судової системи за своїм сутнісним навантаженням є

багатостороннім поняттям, яке у вітчизняній правничій науці протягом останнього часу активно обговорюється. Так, транспарентність аналізується як: принцип судової влади (В. Городовенко); організаційний аспект судової системи і юридичної діяльності суду (О. Овсяннікова); інформаційна доступність суду (О. Абросімова); інструмент комунікації між державою та громадянським суспільством (Т. Андрійчук, Е. Афонін, І. Ібрагімова, О. Суший); правовий режим, спрямований на забезпечення оптимального стану інформаційної відкритості судової влади (І. Спіцин).

Метою цієї статті є аналіз транспарентності в контексті комунікації органів судової влади з інститутами громадського суспільства, забезпечення ефективного діалогу влади з громадськістю. Вивчення зарубіжного досвіду діяльності недержавних інституцій показує, що ініціативи та активна позиція останніх сприяють розвитку держави на позиціях демократії, гуманізму та забезпечення прав людини. Натомість становлення інституту демократичної громадянськості передбачає транспарентність та відкритість влади громадянам у процесі підготовки та прийняття політичних рішень. Як слушно зауважує О. Афанасьєва, поява імперативу транспарентності зазвичай пов'язується із поступальним розвитком публічного права і демократії, тоді як його поява фіксує певний дефіцит інституційної якості. Інакше кажучи, транспарентність – це слоган, який лаконічно та стисло формулює сучасний соціальний запит [6, с. 182–183].

Багатозначний функціональний характер феномену транспарентності констатують науковці, втім змістовно найбільш вдало, на нашу думку, дефінізувала його В. Ярошенко, а саме – це: необхідна властивість, умова відповідальності та ефективності державної влади; форма взаємодії держави та громадян, яка забезпечує участь громадян у суспільно-політичному житті; спосіб досягнення суспільної злагоди та громадянського консенсусу; ефективний спосіб забезпечення прав громадян; інструмент, який забезпечує двосторонній політичний зв'язок між державою та громадянським суспільством “на вході” – соціальне замовлення та “на виході” – зворотний зв'язок і контроль; інструмент політичної соціалізації; фактор національної і інформаційної безпеки; маніпулятивна технологія. Компонентами транспарентності є: 1) нормативний – законодавче закріплення прозорості та відкритості владних інституцій; 2) інституціональний – наявність організаційних структур – форм, механізмів, процедур як влади, так і громадянського суспільства (двох рівнів: внутрішній – між самими органами влади і зовнішній – між владою і громадянами); 3) особистісний – прозорість і відкритість діяльності посадових осіб, що передбачає відповідний рівень політичної культури, етики і професіоналізму [7, с. 87].

Необхідність забезпечення прозорості судової діяльності сьогодні актуалізується двома чинниками. По-перше, судовій владі дедалі частіше делегуються функції щодо формування застосованого права при розгляді конкретних справ, які є аналогічні до правотворення. Це, звісно, є адекватним результатом процесу розвитку та ускладнення правових відносин, вимог забезпечення прав людини, інтернаціоналізації права. Зростаюче значення судової влади потребує, відповідно, значно більшого соціального контролю за її діяльністю, що може бути забезпечений лише за умови прозорості судової практики.

По-друге, питання ефективної судової влади згідно із зарубіжними підходами, тісно пов'язано із колом принципів запобігання корупції. Корупційні діяння в межах судової системи можуть мати різні цілі: від прийняття неправомірного рішення до елементарного прискорення судового розгляду справи. Вирізняють два види корупції, які найбільше стосуються судової системи: політичне втручання в судові процеси носіїв законодавчої і виконавчої влади та підкуп суддів. Прозорість судової влади може забезпечити лише значне зниження рівня корупції як у сфері зміцнення її незалежності від політичного тиску, так і перешкоджання процесам прямого підкупу суддів [8, с. 178]. Це ставить засаду транспарентності, по-суті, на друге місце за значенням після верховенства права, позаяк обидва ці принципи мають розгалужену систему елементів, що разом формують фундамент справедливого правосуддя. Розвиток концепції транспарентності судової системи є однією із найбільш консеквентних світових тенденцій щодо реформування судової влади.

Серед існуючого у науці різноманіття дефініцій транспарентності судової системи в контексті нашого дослідження заслуговує уваги позиція О. Хотинської-Нор. Спираючись на розроблені в теорії функції транспарентності державної влади, враховуючи специфіку реалізації судової влади (її соціальне призначення), дослідниця формулює такі функції:

- інформаційна – забезпечення суспільства інформацією про функціонування судової системи;
- просвітницька – завдяки належному рівню поінформованості про діяльність судової системи громадяни стають більш обізнаними щодо своїх прав та свобод, а також способів та механізмів їхнього захисту;
- профілактична – передбачає виявлення фактів порушення прав і свобод людини у судовій системі та сприяє ліквідації та профілактиці кризових явищ у ній (корупції, впливу і тиску на суддів, низької кваліфікації суддівських кадрів тощо);
- стимулювальна – спонукає до змін у суспільній свідомості, розвитку громадянської активності та правової культури тощо;
- комунікативна – забезпечує відкритий діалог судової системи з суспільством;
- захисна – захищає судову систему від необґрунтованої критики та політичного тиску (чим більше суспільство поінформоване про роботу та ефективність судової системи, тим менше можливостей у політичної влади для реалізації безпідставних змін у судовій системі з погляду власної вигоди);
- створення та забезпечення можливостей впливу суспільства на розвиток судової системи, процес її реформування;
- забезпечення громадського контролю за діяльністю судової влади [8, с. 179].

Як бачимо, основою транспарентності судової системи є тісна взаємодія із громадянським суспільством, яка фактично передбачена кожною із перелічених функцій. Тому транспарентність як феномен характеризує, з одного боку, вплив судової системи на людину як носія та елемента соціальної структури суспільства. Відтак, транспарентність судової системи забезпечує формування належного рівня розуміння соціумом різних аспектів діяльності судової влади, а відтак сприяє зростанню обізнаності громадян в правових нормах та вихованню правової культури. Саме розвиток транспарентності судової системи у напрямі вчасного, конструктивного, цілкового, достовірного та актуального інформування соціуму про діяльність судової системи, безпосередньо впливає на еволюцію масової свідомості як передумову формування громадянського суспільства. Отже, від цього залежить й ставлення суспільства до судової влади, тобто фактично ставлення громадськості до судової системи загалом.

Інформацію про функціонування судової системи, яка впливає на зміни в громадянському суспільстві, зокрема, суспільну свідомість, її структуру можна розглядати з різних позицій. Так, О. Абросімова виокремлює декілька видів інформації про правосуддя, що повинна бути доступна зацікавленому суб'єкту, які, на думку дослідниці, водночас є визначальними формами транспарентності судової влади. До них належать: 1) інформація про суд; 2) інформація про суддівське самоврядування; 3) інформація про конкретний судовий процес [9, с. 123, 124].

Згідно з позицією О. Овсяннікової, найбільш актуальною для суспільства є можливість отримання такої інформації: 1) про суд як орган державної влади; 2) про органи суддівського самоврядування та суддів; 3) про конкретний судовий процес; 4) можливість отримати доступ до судових рішень [10, с. 231].

Розглядаючи транспарентність судової системи як чинник формування громадянської свідомості суспільства, найбільш значимою та змістовною з погляду впливу на соціум є інформація, спрямована на широку (необмежену) аудиторію (масова інформація). Відтак, це інформація про:

1. *Організацію судової системи в державі.* Йдеться про такі прописні істини, як засади організації системи судів: їх предметну та територіальну юрисдикцію; розмежування судової

спеціалізації; ієрархію судових інстанцій та їх повноваження; організаційні основи діяльності інституту адвокатури;

2. *Процесуальний аспект діяльності судової системи.* До цієї групи входять відомості про: склад суду та порядок його формування; порядок звернення до суду, порядок оскарження судових рішень; про судові рішення, судову практику у справах, які є найбільш актуальними та поширеними на певному етапі суспільного розвитку, про право на захист і правничу допомогу;

3. *Суддів і адвокатів.* Цей вид інформації передбачає собою відомості про доступ до суддівської та адвокатської професії, дані про кандидатів на посаду суддів та суддівську кар'єру, про притягнення до відповідальності суддів і адвокатів, про їхні права та обов'язки. Також сюди необхідно віднести доступність відомостей про майно та рівень доходів суддів та членів їхніх сімей;

4. *Резонансові судові процеси:* хід та результати;

5. *Судову реформу.* Така інформація повинна розкривати відомості про мету та цілі реформування судової системи, конкретні заходи та терміни, а теж очікувані результати.

На думку О. Хотинської-Нор, особливістю інформаційної складової транспарентності судової системи як чинника, що безпосередньо впливає на еволюцію громадської свідомості, є семантичний аспект інформації, яка спрямовується до масової, індивідуально невизначеної аудиторії, й відображає функціонування судової системи як соціального інституту суспільства [8, с. 231].

Як на законодавчому рівні, так і безпосередньо у судовій системі докладено чимало зусиль у напрямі розвитку її транспарентності. Зокрема, йдеться про імплементацію міжнародних норм і прийняті основоположні законодавчі акти у цій сфері, а також про внутрішньосистемні заходи, спрямовані на доступність, відкритість, прозорість та зрозумілість судової системи для соціуму. Використання новітніх форм взаємодії та комунікації судової системи з суспільством дозволяє розвиватися транспарентності судової системи як інструменту, за допомогою якого формується таке суспільне ставлення до судової системи, при якому громадяни реалізують своє право бути поінформованими про те, що відбувається у судовій системі та навколо неї, здійснюють контроль за її функціонуванням, внаслідок чого змінюється та еволюціонує громадянська свідомість суспільства.

Засада взаємодії з громадськістю та впливу громадськості на судову владу є однією із визначальних домінант принципу транспарентності. Так, дослідник цієї концепції А. Галай стверджує: вивчення іноземного досвіду дає змогу стверджувати, що ініціативи та активна позиція недержавних інституцій сприяють розвитку держави на позиціях демократії, гуманізму та забезпечення прав людини. До змісту принципу транспарентності належить ціла група засадничих основ: участь інститутів громадянського суспільства в розробленні та обговоренні проєктів нормативно-правових актів; здійснення взаємоконтролю щодо розв'язання проблем, що мають важливе суспільне значення; надання інститутами громадянського суспільства соціальних послуг населенню щодо виконання завдань та функцій держави; утворення спільних консультативно-дорадчих та експертних органів, рад, комісій, робочих груп; співпраця щодо підготовки кадрів; одержання органами судової влади інформації, зібраної недержавними інституціями [11, с. 335–336]

Судова влада в сучасному суспільстві, будучи інтегрованою у державний механізм, має виконувати функцію посередника в суперечках між учасниками суспільного життя і являє собою доволі ефективний засіб примирення та вирішення соціальних конфліктів. У цьому вбачається головна соціальна цінність правосуддя і основна причина того, що суб'єкти соціального життя конституують судову владу. Водночас судова влада (як і інші гілки влади) та структури громадянського суспільства є генетично пов'язаними. У суспільстві, де немає громадянської ініціативи, не може існувати і незалежна судова влада, а значне поширення нігілістичних настроїв масової свідомості щодо легальних форм задоволення своїх потреб і захисту інтересів руйнує фундамент існування судової влади [12, с. 248].

Висновки. Дослідження форм взаємодії судової влади та інститутів громадянського суспільства, які забезпечують участь громадян у суспільно-політичному житті, транспарентність і відкритість влади є важливим механізмом становлення правової держави й формування інституту демократичної громадянськості. Громадянське суспільство – це процес, який потребує суспільно-громадянських зусиль щодо його підтримання та відтворення у нових актуальних формах. І саме транспарентність і відкритість судової влади є важливими механізмами цього демократичного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Проблемы общей теории государства и права: учебник для юридических вузов. Москва: Норма-ИНФРА, 1999. 832 с.2. Гриценко І. С., Прилуцький С. В. Судова влада і громадянське суспільство: концепт взаємодії. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1. С. 241–249. 3.Наливайко Л. Р., Олійник В. М. Теоретико-правова характеристика взаємодії органів судової влади та інститутів громадянського суспільства. Дніпро: Дніпроп. держ. унт внутр. справ, 2019. 192 с. 4.Баронін Д. Б. Суд у системі суспільних відносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 28(3). С. 144–146. 5.Прилуцький С. В. Громадянське суспільство в механізмі судової влади та правосуддя: теоретико-правовий аспект. *Кримінальне право та криминологія*. 2010. № 1. С. 236–243. 6.Афанасьєва О. В. “Открытое государство” в понятийной системе обществознания. *Вопросы государственного и муниципального управления*. 2014. № 1. С. 171–187. 7.Ярошенко В. М. Транспарентність та відкритість влади як механізми становлення інституту демократичної громадянськості. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер.: Політологія*. 2012. Т. 182, Вип. 170. С. 85–91.8.Хотинська-Нор О. З. Транспарентність судової системи та адвокатури як чинник формування громадянської свідомості суспільства. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 2. С. 176–182.9.Абросимова Е. Б. Судебная власть в Российской Федерации: система и принципы. Москва: Институт права и публичной политики, 2002. 160 с.10.Овсяннікова О. О. Транспарентність судової влади: поняття та зміст. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 4 (55). С. 228 – 237.11.Галай А. О. Недержавні організації юридичного спрямування як учасники публічного управління: монографія. Київ: КНТ, 2015. 408 с.12.Гриценко І. С., Прилуцький С. В. Судова влада і громадянське суспільство: концепт взаємодії. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1. С. 241–249.

REFERENCES

1. *Problemy obshchei teoryi gosudarstva y prava: uchebnyk dlia yurydycheskykh vuzov*[Problems of the general theory of the state and law: a textbook for law schools]. Moskva: Norma-YNFRA, 1999. 832 p.2. Hrytsenko I. S., Prylutskyi S. V. *Sudova vlada i hromadianske suspilstvo: kontsept vzaiemodii*. [Judiciary and civil society: the concept of interaction] Visnyk kryminalnoho sudochynstva. 2015. № 1. P. 241–249. 3. Nalyvaiko L. R., Oliinyk V. M. *Teoretyko-pravova kharakterystyka vzaiemodii orhaniv sudovoi vlady ta instytutiv hromadianskoho suspilstva*. [Theoretical and legal characteristics of the interaction of the judiciary and civil society institutions] Dnipro: Dniprop. derzh. unt vnutr. sprav, 2019. 192 p. 4. Baronin D. B. *Sud u systemi suspilnykh vidnosyn*. [Court in the system of public relations] Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seria: Pravo. 2014. Vyp. 28(3). P. 144–146. 5. Prylutskyi S. V. *Hromadianske suspilstvo v mekhanizmi sudovoi vlady ta pravosuddia: teoretyko-pravovyi aspekt*. [Civil society in the mechanism of judicial power and justice: theoretical and legal aspect] Kryminalne pravo ta kryminolohiia. 2010. № 1. P. 236–243. 6. Afanaseva O. V. *“Otkrytoe gosudarstvo” v poniatiynoi systeme obshchestvoznaniia*. [“Open State” in the conceptual system of social science. Issues of state and municipal administration.] Voprosy gosudarstvennoho y munitsypalnoho upravleniia. 2014. № 1. P. 171–187. 7. Iaroshenko V. M. *Transparentnist ta vidkrytist vlady yak mekhanizmy stanovlennia instytutu demokratychnoi hromadianskosti*. [Transparency and openness of power as mechanisms of formation of the institution of democratic citizenship.] Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly. Ser.: Politolohiia. 2012. T. 182, Vyp. 170. P. 85–91.8. Khotynska-Nor O. Z. *Transparentnist sudovoi systemy ta advokatury yak chynnyk formuvannia hromadianskoi svidomosti suspilstva*. [Transparency of the judicial system and advocacy as a factor in the formation of civic consciousness of society.] Visnyk kryminalnoho sudochynstva. 2016. № 2. P. 176–182.9. Abrosymova E. B. *Sudebnaia vlast v Rossyiskoi Federatsyy: sistema y pryntsypy*. [Judicial power in the Russian Federation: system and principles.] Moskva: Ynstytut prava y pablychnoi polytyky, 2002. 160 p.10. Ovsyannikova O. O. *Transparentnist sudovoi vlady: poniattia ta zmist*. [Transparency of the judiciary: concept

and content.] Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy. 2008. № 4 (55). P. 228 – 237.11. Halai A. O. *Nederzhavni orhanizatsii yurydychnoho spriamuvannia yak uchasnyky publichnoho upravlinnia: monohrafiia* [Non-governmental organizations of legal orientation as participants in public administration: a monograph]. Kyiv: KNT, 2015. 408 p.12. Hrytsenko I. S., Prylutskyi S. V. *Sudova vlada i hromadianske suspilstvo: kontsept vzaiemodii*. [Judiciary and civil society: the concept of interaction.] Visnyk kryminalnoho sudochnystva. 2015. № 1. P. 241–249.

Дата надходження: 12.03.2020 р.

Taras Harasymiv

Institute law, psychology and innovative education
Lviv Polytechnic National University
Department of Theory, History and Philosophy of Law
Sc.D., Prof

LEGAL MODEL OF PARTNERSHIP OF THE JUDICIARY AND CIVIL SOCIETY INSTITUTIONS

Of particular relevance is the search for a model of interaction between the judiciary and civil society institutions, which is able to ensure partnerships between the state and its citizens, stimulate civic activism and, ultimately, guarantee the credibility and trust of the judiciary. Thus, the article analyzes the features of interaction between the judiciary and civil society institutions and characterizes, based on the scientific achievements of foreign and domestic researchers, the legal model of partnership.

The study of the forms of interaction between the judiciary and civil society institutions, which ensure the participation of citizens in socio-political life, transparency and openness of government is an important mechanism for the rule of law and the formation of democratic citizenship.

Key words: civil society; judiciary; civil society institutions; constitutional state; model of interaction between the judiciary and civil society institutions.